

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
Центр науково-бібліографічної інформації
Відділ технологій дистанційного обслуговування

Україна у європейському культурно-цивілізаційному просторі: особистість, національна державність (XIX – поч. XXI ст.)
реферативний огляд

Київ – 2014

Огляд присвячений актуальним питанням, які розкривають найважливіші проблеми, пов'язані з розвитком української ідеї в контексті європейського суспільного розвитку, взаємозв'язків і взаємовпливів, а також ідейних протистоянь між різними ідеологічними концепціями.

Укладачі:

Н.В. Добра

Є.О. Корнілова

О.І. Деньга

І.В. Сосідко

Відповідальна за випуск:

Н.Ю. Каліберда

ВСТУП

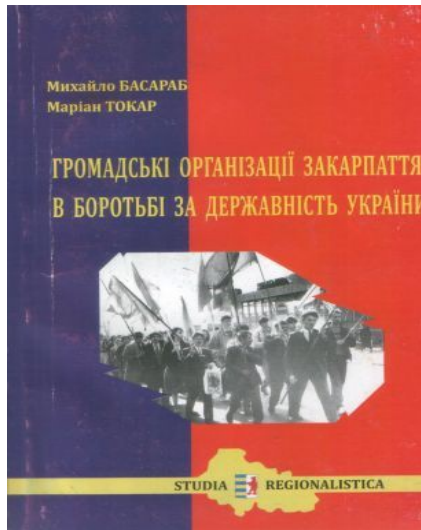
У реферативному огляді подано узагальнену інформацію про стан розробки питання без подання критичної оцінки. Призначення огляду – ознайомлення широкого кола споживачів інформації з актуальними питаннями, які розкривають найважливіші проблеми, пов'язані з розвитком української ідеї в контексті європейського суспільного розвитку, взаємозв'язків і взаємовпливів, а також ідейних протистоянь між різними ідеологічними концепціями. Курс на євроінтеграцію та перспектива підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (ЄС) є предметом пильної уваги як українського суспільства загалом, так і багатьох політиків, дипломатів і фахівців з різних галузей знань.

Для розкриття теми до реферативного огляду включені матеріали за період 1996-2014 рр.: друковані видання, які зберігаються у фондах НБУВ (монографії, монографічні дослідження, матеріали міжнародних конференцій, бібліографічні покажчики, статті з періодичних видань); інформаційні ресурси Інтернет. Джерельна база подана українською мовою.

Реферативний огляд – це упорядкований в алфавітній послідовності перелік бібліографічних описів видань за темою огляду. Бібліографічні описи здійснено відповідно до чинних стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT) : стандарт. – Офіц. вид., чинний в Україні від 2007-07-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 46 с.; ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) : стандарт. – На заміну ДСТУ 3582-97 ; чинний від 2014-01-01. – К. : Мінекономрозвитку України, 2014. – III, 15 с.; ГОСТ Р 7.0.12-2011. Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на русском языке. Общие требования и правила : нац. стандарт Рос. Федерации : введен впервые : введен 2012-09-01 / Федер. агентство по техн. регулированию и метрологии. – М. : Стандартинформ, 2012. – III, 23 с.

ЛІТЕРАТУРА З ФОНДІВ НБУВ

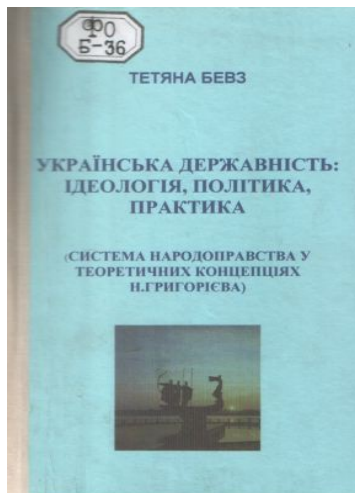
1. Басараб М. Громадські організації Закарпаття в боротьбі за державність України (кінець 80-х – початок 90-х років ХХ століття) : [монографія] / М. Басараб, М. Токар ; НДІ політ. регіоналістики, ДВНЗ “Ужгород. нац. ун-т”. – Ужгород : Карпати, 2009. – 336 с.

У монографії ужгородських дослідників аналізується процес утворення та діяльності перших громадських організацій Закарпаття новітньої доби боротьби за державну незалежність України. Авторами здійснено аналіз формування суспільно-політичного масового руху, творення громадсько-політичних, культурно-просвітних, патріотичних організацій, товариств, об'єднань. Досліджено умови їхнього функціонування, проблеми структурної розбудови, аспекти співпраці. Показано причини протистояння з комуно-партійними владними інститутами. Визначено внесок закарпатців у процес розбудови Української державності.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА744681

2. Бевз Т. А. Українська державність: ідеологія, політика, практика: система народоправства у теоретичних концепціях Н. Григорієва / Т. А. Бевз ; Ін-т політ. і етнонац. дослідж. НАН України. – К. : ІПіЕНД, 2004. – 247 с.

Монографія є продовженням праці “Н. Григорієв – політик вчений”. Пропоноване наукове дослідження написане на основі використання широкого кола архівних матеріалів і документів, праць Н. Григорієва. У монографії досліджуються категорії “менталітет”, “нація”, “революція”, “державна”, “народоправство”, у розумінні Н. Григорієва. Особливої уваги заслуговують теорії менталітету, нації, держави, які стали базою формування системи народоправства.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА657464

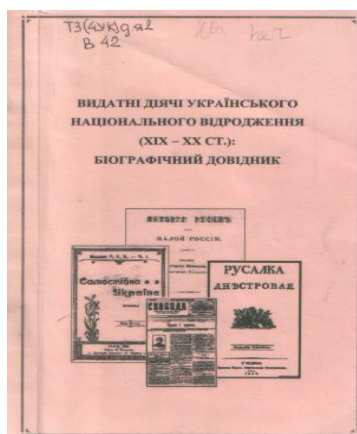
3. Безотосний М. Т. Національна ідея, культура і українська державність : бібліогр. показн. наук. і публіц. пр. / М. Т. Безотосний ; Полтав. держ. аграр. академія. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 18 с.

Бібліографічний покажчик містить інформацію про наукові публікації кандидата історичних наук, доцента кафедри філософії, історії та педагогіки Полтавської державної аграрної академії Миколи Трохимовича Безотосного.

Шифр зберігання книги у НБУВ: P124653

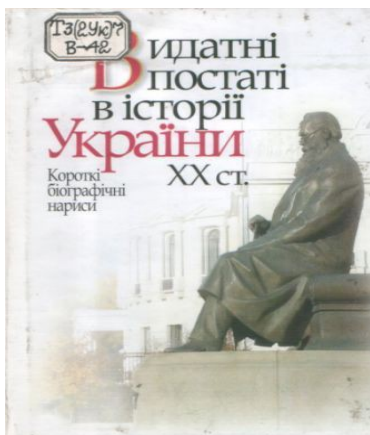
4. Видатні діячі українського національного відродження (XIX-XX ст.): біографічний довідник : навч. посіб. для студ. ун-ту спец. "Історія" / упоряд. Т. Ю. Анпілогова ; ДЗ "Луганський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка". – Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2008. – 243 с.

Навчальний посібник містить біографічні відомості про видатних громадських, політичних і державних діячів, науковців, митців і письменників – діячів різних етапів українського національного відродження XIX і XX ст.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА711981

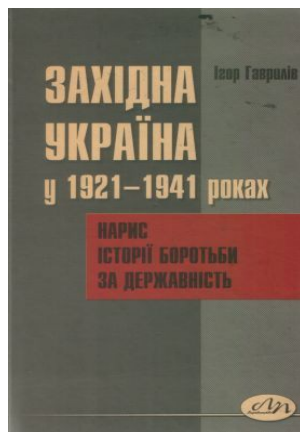
5. Видатні постаті в історії України ХХ ст. : короткі біогр. нариси / В. І. Гусєв, О. В. Даниленко, Л. В. Іваницька [та ін.]. – К. : Вища шк., 2011. – 391 с.

Вміщено короткі біографічні відомості про видатних громадських діячів, визначних учених, висвітлено роль і місце кожної особи в історичному розвитку України минулого століття.

Шифр зберігання книги у НБУВ: А0269621

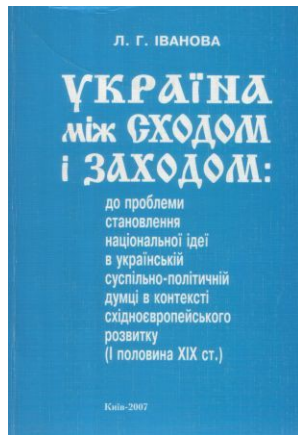
6. Гаврилів І. О. Західна Україна у 1921-1941 роках: нарис історії боротьби за державність : монографія / І. О. Гаврилів ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 469 с.

Розглянуто військово-стратегічне та суспільно-політичне становище на західноукраїнських землях на початку 1920-х рр. Охарактеризовано західноукраїнські політичні сили за умов утвердження польського окупаційного режиму. Проаналізовано діяльність Української Військової Організації - Організації Українських Націоналістів (УВО-ОУН), Українського Національно-Демократичного Об'єднання (УНДО), Української Соціалістично-Радикальної Партії (УСРП), Української Соціалістично-Демократичної Партії (УСДП), діячі яких, нерідко йдучи на самопожертву в ім'я втілення національного ідеалу за умов чужинецьких окупаційних режимів, зуміли охопити громадянство Західної України та підготувати загал до усвідомлення потреби боротьби за Українську Соборну Самостійну Державу, що мало вплив на все українство. Результатом цієї боротьби був проголошений Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 р., який став історичним етапом здобуття державної незалежності України.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА755177

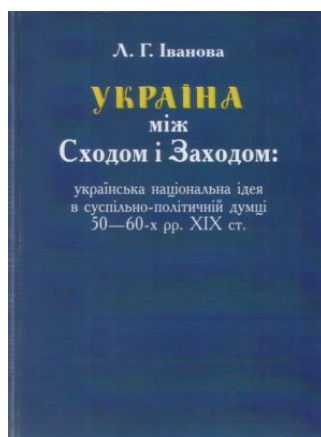
7. Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом: до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (I половина XIX ст.) : матеріали до спецкурсу / Л. Г. Іванова ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – 191 с.

У книзі із сучасних позицій на значному колі наукової літератури розглядається проблема, пов'язана зі становленням в українській суспільно-політичній думці кінця XVIII – I половини XIX ст. української національної ідеї; вплив на неї процесів, що відбувалися в східноєвропейському регіоні, зокрема, в Російській імперії та в Польщі.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА70626

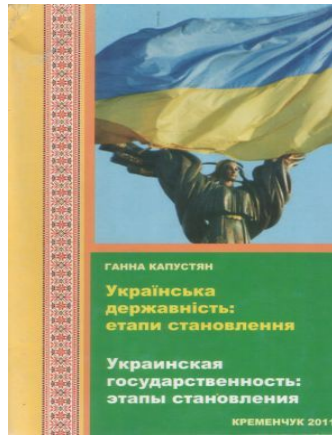
8. Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом: українська національна ідея в суспільно-політичній думці 50-60-х рр. XIX ст. : моногр. дослідж. / Л. Г. Іванова. – К. : Дніпро, 2008. – 304 с.

Монографічне дослідження розглядає одну із найважливіших проблем, пов'язаних із розвитком в українській суспільно-політичній думці 50-60-х рр. XIX ст. української ідеї в контексті європейського суспільного розвитку, взаємозв'язків і взаємовпливів, а також ідейних протистоянь між різними ідеологічними концепціями. Дослідження ґрунтується на широкому колі архівних джерел, мемуарної літератури та сучасної історіографії.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА706268

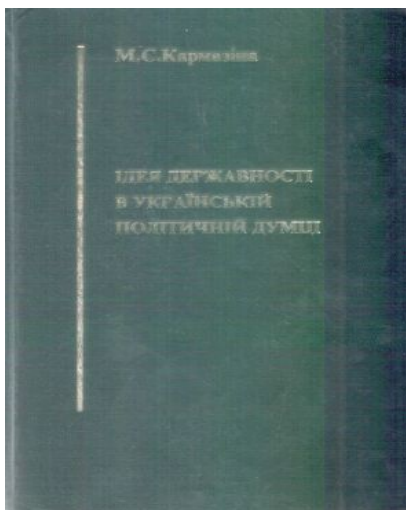
9. Капустян_Г. Українська державність: етапи становлення / Г. Капустян ; Кременчуцький нац. ун-т ім. М. Остроградського. – Кременчук : [Щербатих О. В.], 2011. – 83, [8] с.

Наукове видання висвітлює у хронологічній послідовності етапи становлення української державності, починаючи з Київської Русі та до відродження Української державності на сучасному етапі.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА738195

10. Кармазіна М. С. Ідея державності в українській політичній думці (кінець XIX – початок XX століття) / М. С. Кармазіна ; Ін-т політ. і етнонац. дослідж. НАН України. – К., 1998. – 351 с.

У монографії на багатому документальному матеріалі простежується процес формування національної інтелектуальної еліти, висвітлюються особливості розвитку її державницького мислення в умовах панування “всехпольської” та російської імперської і націоналістичної ідей. Аналізуються погляди на перспективи українського державотворення провідних представників нації, серед яких В. Антонович, Б. Грінченко, Д. Донців, М. Драгоманов, С. Рудницький та інші.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА584333

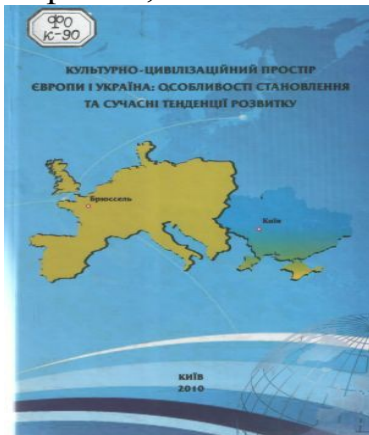
11. Київ і кияни у соціокультурному просторі XIX-XXI століть: національний та європейський контекст : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 12 квіт. 2012 р., м. Київ / [ред. кол. : В. О. Огнев'юк (голова) та ін.] ; Київ. міська держ. адмін., Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Благод. фонд сприяння розв. освіти ім. Бориса Грінченка. – К., 2012. – 183 с.

Досліджено соціально-демографічні процеси у Києві та на його околицях (1874-1934 рр.). Проаналізовано твори В. Винниченка, М. Булгакова, В. Підмогильного, Ю. Липи, В. Даниленка, які інтерпретують тему Києва з різних позицій. Викладено стислу інформацію про видатних учених, становлення яких відбувалося на Київщині (А.М. Люлька, І.І. Сікорського, Д.П. Григоровича, Є.Г. Черняхівського, А.В. Желехівського та ін.). Висвітлено історію становлення вищої жіночої освіти в Києві у другій половині XIX – на початку XX ст., досліджено взаємодію прогресивної громадськості і влади щодо створення та діяльності Київських вищих жіночих курсів. Охарактеризовано гендерні особливості польської спільноти Києва в цей період. Проаналізовано громадську та культурно-просвітницьку діяльність композитора М.В. Лисенка на чолі Київського Українського Клубу в 1908-1912 рр., показано значення цієї організації в українському національному відродженні початку XX ст. Надано відомості про діяльність Української академії наук у галузі киевознавства як про один з пріоритетних дослідницьких напрямів, визначених М. Грушевським після його повернення з еміграції у 1924 р.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВС54895

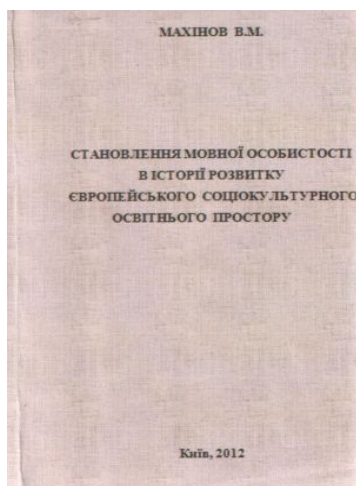
12. Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку : [кол. моногр.] / наук. ред. А. І. Кудряченко ; Ін-т європ. досліджень НАН України. – К. : Ун-т “Україна”, 2010. – 404 с.

Автори монографії всебічно досліджують феномен розвитку Європи, її культурно-цивілізаційні параметри і залученість України до цих процесів. У роботі висвітлюються важливі тенденції зміцнення цивілізаційних та культурно-політичних вимірів, які уможливили формування Європейського Союзу як унікального об'єднання, що нарощує геополітичний вплив та сприяє поширенню і поглибленню інтеграції до загальноконтинентальних масштабів. Окремо проаналізовано європейський вибір України, його цивілізаційну складову, а також розвиток держави та громадянського суспільства в контексті формування спільного європейського простору.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВС51418

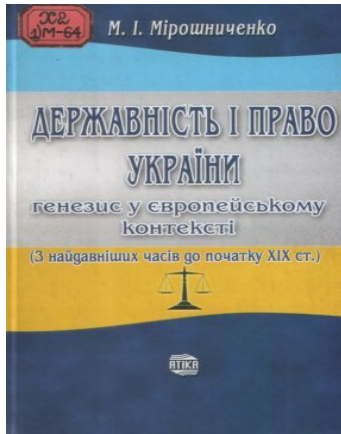
13. Махінов В. М. Становлення мовної особистості в історії розвитку європейського соціокультурного освітнього простору : монографія / В. М. Махінов ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 427 с.

У монографії здійснено всебічний психолого-педагогічний аналіз поняття мовної особистості в історії розвитку європейського соціокультурного освітнього простору (друга половина XIX – початок XX століття). Розглянуто співвідношення природних і соціокультурних детермінант її формування, об'єктивні та суб'єктивні чинники, що зумовлюють становлення цього процесу в Україні. Висвітлено роль і місце педагогічної науки та мовознавства як основних детермінант в діалектиці формування мовної особистості. Визначено соціокультурні та етнопедагогічні особливості формування мовної особистості, проаналізовано характерні риси цього процесу в західній та вітчизняній соціокультурних традиціях.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА754302

14. Мірошніченко М. І. Державність і право України: генезис у європейському контексті (З найдавніших часів до початку ХІХ ст.) : [монографія] / М. І. Мірошніченко. – К. : Атіка, 2006. – 544 с.

У монографії висвітлюються закономірності та особливості перших кроків становлення державності і права, характерні особливості інституціалізації влади та організаційно-правові засади формування й утвердження інституту держави в Україні. З'ясовуються історико-правові підстави розбудови власної національної держави та національної правової системи.

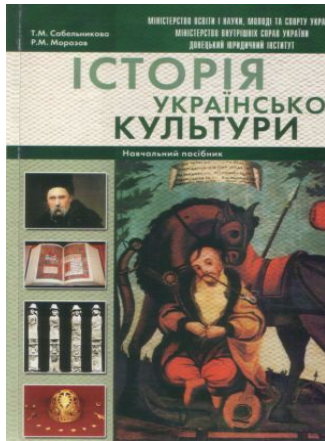
Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА710289

15. Нова Україна і нова Європа: час зближення : матеріали міжнар. семінару, проведеного у Львові 3-6 листопада 1996 р. / ред. М. Зубрицька ; Львівський держ. ун-т ім. І. Франка. Центр гуманітарних досліджень. – Львів, 1997. – 240 с.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА576253

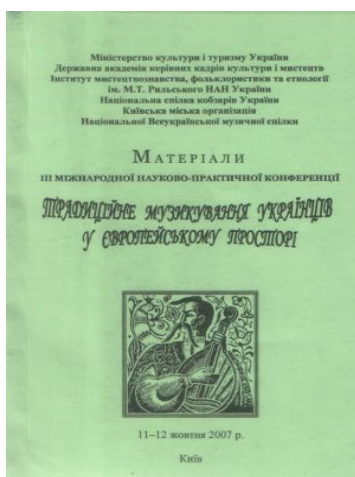
16. Сабельникова Т. М. Історія української культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Сабельникова, Р. М. Морозов ; Донец. юрид. ін-т. – Донецьк : ДЮІ : Кальміус, 2011. – 202 с.

Висвітлено ключові питання теорії культури й історії культури України. Національну культуру розглянуто як унікальне явище у контексті європейсько-азіатського культурного простору, як цілісний організм, що поєднує глибину історичної пам'яті з динамізмом ХХ ст. Увагу приділено трипільській культурі, культурі скіфів і сарматів, грецьких античних міст-колоній Північного Причорномор'я. Розкрито особливості культури Київської Русі. Надано відомості про культурно-просвітницьку діяльність української інтелігенції на межі ХІХ-ХХ ст., українське культурне піднесення 1920-х рр., умови розвитку української культури у роки Другої світової війни та повоєнного періоду. Розкрито характерні ознаки сучасної вітчизняної культури.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА748862

17. Традиційне музикування українців у європейському просторі : матеріали ІІІ міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 жовт. 2007 р., Київ / ред. : В. Г. Чернець; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец., Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, Нац. спілка кобзарів України, Київ. міськ. організація Нац. Всеукр. муз. спілки, "Традиційне музикування українців у європейському просторі", міжнародна науково-практична конференція (3+ 2007+ Київ). – К., 2008. – 220 с.

Проаналізовано актуальні проблеми збереження, функціонування та розвитку народно-музичного інструментарію в сучасній соціокультурі. Розглянуто спадкоємність європейських культурних традицій у творчості мандрівних музикантів. Висвітлено міжнародний досвід регулювання діяльності "культурних" індустрій, досліджено європейський вплив на розвиток української культури. Наведено матеріали про концертно-просвітницьку діяльність волинських бандуристів у контексті побудови духовної культури нації. Розкрито

роль церковних братств у популяризації духовного співу в Україні. Проаналізовано творчу спадщину українських фольклористів, етнографів, збирачів старожитностей, показано їх суттєвий внесок у справу збереження народних традицій і репертуару. Висвітлено проблему ідентифікації кобзарства, показано його вплив на формування національної самосвідомості українців. Розглянуто особливості зображення постатей народних музикантів у мистецтві (образотворчому, театральному та літературному).

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА706315

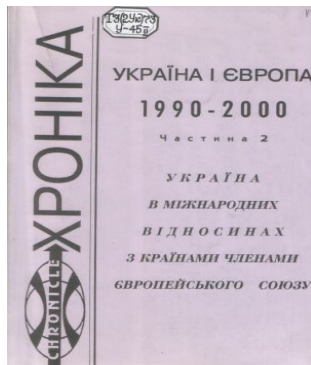
18. Україна і Європа (1990-2000 рр.) : анотована історична хроніка / відп. ред. С. В. Віднянський ; Ін-т історії України Нац. акад. наук України. – К., 2001. – Ч. 1 : Україна в міжнародних відносинах з країнами Центральної та Південно-Східної Європи. – 308 с.

Перша частина анотованої історичної хроніки, джерельну базу якої складають офіційні дипломатичні документи, міждержавні договори, різноманітні угоди між країнами на урядових, міжвідомчих рівнях, а також матеріали преси та зарубіжних щорічників, висвітлює сучасні тенденції міжнародних відносин в центрально східноєвропейському регіоні, розвиток дво- та багатостороннього співробітництва його держав взагалі, та України зокрема, участь Болгарії, Боснії та Герцеговини, Білорусії, Естонії, Латвії, Литви, Македонії, Молдови, Польщі, Росії, Румунії, Словаччини, Словенії, Туреччини, Угорщини, України, Чехії, Хорватії, Югославії в загальноєвропейських та трансатлантичних інтеграційних процесах.

Шифр зберігання книги у НБУВ: В345111/Ч. 1

19. Україна і Європа (1990-2000 рр.) : анотована історична хроніка / відп. ред. С. В. Віднянський ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. – К., 2001. – Ч. 2 : Україна в міжнародних відносинах з країнами-членами Європейського Союзу. – 123 с.

У хроніці зібрано фактичний матеріал, який характеризує історію становлення зв'язків України з Європейським Союзом взагалі. У роботі подано системно-інформаційний аналіз широкого фактичного історичного матеріалу, додатки та персоналії найвпливовіших європейських політиків.

Шифр зберігання книги у НБУВ: В345111/Ч. 2

20. Українська державність у ХХ столітті : іст.-політол. аналіз / В. Адамський, Б. Андресюк, Є. К. Бистрицький [та ін.]. – К. : Політ. думка, 1996. – 435 с.

Книга, підготовлена редколегією українського наукового журналу «Політична думка» та Інститутом посткомуністичного суспільства, містить комплексний історико-політологічний та соціально-філософський аналіз проблем української державності в ХХ столітті. Висвітлюється теоретична спадщина національної державницької думки. Значну увагу надано геополітичним параметрам незалежнення України, а також сучасним проблемам державного будівництва та суспільного розвитку. Видання розраховане на науковців, студентів, аспірантів та викладачів і може використовуватись як навчальний посібник з новітньої історії України, політології, історії міжнародних відносин, соціальної та політичної філософії.

Шифр зберігання книги у НБУВ: ВА583288

ВІТЧИЗНЯНІ ДЖЕРЕЛА

1. Алексієвець М. Україна та її європейський контекст: історія і сучасність [Електронний ресурс] / М. Алексієвець, Л. Алексієвець // Україна – Європа – Світ. Сер. Історія, міжнар. відносини. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 351–357. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ues_2012_9_44.pdf . – Назва з екрана.
2. Болонський процес: стан, проблеми, шляхи реалізації [Електронний ресурс] : [сайт]. – Текст. дані. – Режим доступу : URL : <http://euroosvita.osp-ua.info/> (дата звернення: 26.03.2014). – Назва з екрана.
3. Веретейченко І. А. Європейська традиція в українському культурологічному просторі [Електронний ресурс] / І. А. Веретейченко // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Сер. Філологічні науки. – 2013. – № 22. – С. 25–36. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vluf_2013_22_5.pdf . – Назва з екрана.
4. Войтенко Ю. Взаємовідносини України з Європейським Союзом: історичні нариси [Електронний ресурс] / Ю. Войтенко // Гуманіт. вісн. Держ. вищ. навч. закл. “Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди”. Сер. Педагогіка. Психологія. Філософія. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Вип. 28, т. 2. – С. 482–487. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gvpdpu_2013_28_2_89.pdf . – Назва з екрана.
5. Воропаєва Т. С. Динаміка становлення національної та європейської ідентичності громадян України: теоретико-емпіричні аспекти (1991-2011 рр.) [Електронний ресурс] / Т. С. Воропаєва // Наук. вісн. Міжнар. гуманіст. ун-ту. Сер. Історія. Філософія. Політологія. – Одеса, 2011. – Вип. 3. – С. 176–179. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvmgu_ifpo_2011_3_31.pdf . – Назва з екрана.
6. Європейський простір [Електронний ресурс] : [сайт]. – Текст. дані. – Режим доступу : URL : <http://eu.prostir.ua/> (дата звернення: 26.03.2014). – Назва з екрана.
7. Макаруха З. Відносини Україна – Європейський Союз: від партнерства – до асоціації та економічної інтеграції [Електронний ресурс] / З. Макаруха // Європ. право. – 2012. – № 2/4. – С. 158–165. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/evrpr_2012_2-4_16.pdf . – Назва з екрана.
8. Пелагеша Н. Інтеграція України у європейський соціокультурний простір: стан та перспективи [Електронний ресурс] / Н. Пелагеша. – Режим

доступу : URL : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/November09/01.htm>. – Назва з екрана.

9. Сучасна українська політика [Електронний ресурс] : зб. наук. праць / під ред. А. І. Кудряченка ; Ін-т політ. та етнонац. дослідж. ім. І.Ф. Кураса НАН України, Укр. центр політ. менеджменту. – К., 2011. – Спецвип. : Україна як суб'єкт сучасних цивілізаційних процесів. – Режим доступу : URL : http://ivinas.gov.ua/sites/default/files/Україна_як_суб'єкт_сучасних_цивілізаційних_процесів_Частина_2..pdf. – Назва з екрана.

10. Тодоров І. Методологічний вимір студіювання європейського покликання України [Електронний ресурс] / І. Тодоров // Зовніш. справи. – 2013. – № 10. – С. 18–21. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/zovsp_2013_10_8.pdf. – Назва з екрана.

11. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього [Електронний ресурс] / під ред. А. І. Кудряченка. – К. : Фенікс, 2009. – 541 с. – Режим доступу : URL : http://ivinas.gov.ua/sites/default/files/Україна_в_Європі_пошуки_спільного_майбутнього_Частина_1.pdf. – Назва з екрана.

12. Україна і Європейський Союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.3w.mk.ua/Site3W/00000126.htm>. – Назва з екрана.

13. Українознавчий альманах [Електронний ресурс] / [ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2012. – Вип. 8. – 291 с. – Режим доступу : URL : <http://uaznavstvo.univ.kiev.ua/ua/Almanac/Almanac%2008/index.html>. – Назва з екрана.

14. Чорнобровка В. О. Зміст, особливості та перспективи інтеграції України до Європейського Союзу [Електронний ресурс] / В. О. Чорнобровка // Актуал. пробл. права: теорія і практика : зб. наук. праць. – Луганськ, 2012. – № 24. – С. 522–531. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/app_2012_24_66.pdf. – Назва з екрана.

15. Юрчак М. Україна – Європа – Світ: реалії сьогодення, бачення спільного духовного майбутнього [Електронний ресурс] / М. Юрчак // Україна – Європа – Світ. Сер. Історія, міжнар. відносини. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 395–402. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ues_2012_10_48.pdf. – Назва з екрана.

16. Яковюк І. Європейський Союз і Україна: еволюція взаємовідносин [Електронний ресурс] / І. Яковюк // Вісн. Нац. акад. правових наук України :

зб. наук. праць. – Х., 2009. – № 3. – С. 14–28. – Режим доступу : URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vapny_2009_3_2.pdf. – Назва з екрана.